

Kauppakamarin juridiikkakatsaus

SYYSKUU 2020

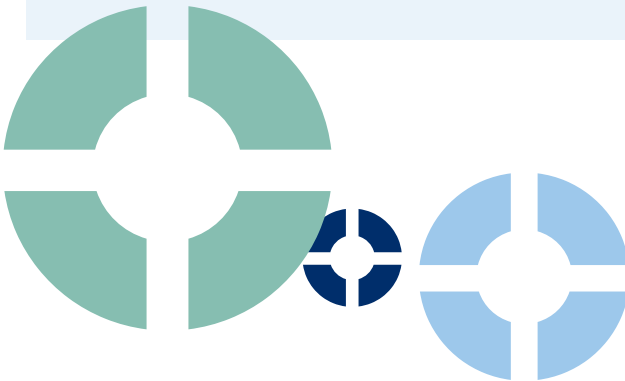
JURIDIKKAKATSAUS

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

SISÄLTÖ

JOHDANTO	3
KORONAEPIDEMIAAN LIITTYVÄT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET	4
Julkiset tuet	6
Maksukykyä koskevat poikkeukset	10
Työlainsäädäntö	12
Yhtiö- ja yrityskauppalainsäädäntö.....	14
MUUT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET	16
Väärinkäytösten ilmoituskanava osaksi yritysten riskien hallintaa	16
EU:SSA TAPAHTUU.....	18
EU:n ja Yhdysvaltain välinen ns. Privacy Shield -järjestelmä.....	18
LOPUKSI	20

JOHDANTO

Lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset vaikuttavat yrityksiin usein enemmän kuin ne itse aavistavatkaan. Uusia säädöksiä tulee jatkuvasti ja voimassa olevia lakeja tarkistetaan säännöllisesti. Yhä suurempi osa sääntelystä on peräisin Euroopan unionista, mikä tuo oman haasteensa juridiikan seuraamiseen. Yritysten kannalta keskeisiä ratkaisuja antavat puolestaan useat eri instanssit, kuten tuomioistuimet ja erilaiset lautakunnat.

Kolme kertaa vuodessa ilmestyvä juridiikkakatsaus tuo esille keskeisimmät uudet säännökset ja sääntelyn muutokset sekä muut ajankohtaiset juridiikkaan liittyvät asiat. Katsauksessa arvioidaan myös, miten sääntely vaikuttaa yrityksiin. Seuraava juridiikkakatsaus ilmestyy loppuvuodesta 2020.

1. KORONAEPIDEMIAAN LIITTYVÄT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET

Maailmanlaajuinen koronaepidemia ja Suomen poikkeusoloja koskeneet rajoitukset ovat kuluvana vuonna vaikuttaneet rajusti suomalaisiin yrityksiin ja elinkeinoitoimintaan yleisesti.

Koronaepidemian uhan vuoksi Suomen hallitus antoi valmiuslain nojalla erilaisia asetuksia ja suosituksia, joilla pyrittiin torjumaan koronaviruksen leviäminen ja toisaalta turvaamaan yhteiskunnan ja talouselämän keskeiset toiminnot. Sekä koronaviruksen aiheuttama uhka että siitä seuranneet rajoitukset ovat vaikeuttaneet merkittävästi elinkeinoitoimintaa kevästä asti.

Koronaviruksen torjuntaa koskevien toimenpiteiden lisäksi säädettiin nopeassa tahdissa monenlaista väliaikaislainsäädäntöä, joilla pyrittiin tukemaan elinkeinoitoiminnan jatkuvuutta poikkeusoloissa. Väliaikaislainsäädännöllä säädettiin erilaisista yritystoimintaa koskevista tuista, työlainsäädäntöä koskevista väliaikaisista joustoista sekä eräistä muista, erityisesti yritysten maksukykyyn vaikuttavista poikkeusmenettelyistä.

Monien väliaikaisiksi säädettyjen lakien voimassaolo on päättynyt tai päättymässä

Kyseiset poikkeusoloja koskevat lakimuutokset säädettiin väliaikaisiksi. Vaikka koronaviruksen aiheuttama tilanne monelta osin jatkuu epävarmana ja poikkeusoloista aiheutuneet vaikeudet jatkuvat, yrityksissä on syytä huomioida, että monien väliaikaisiksi säädettyjen lakien voimassaolo on päättynyt tai päättymässä.

Eräiden väliaikaislakien voimassaolo kuitenkin jatkuu edelleen, ja esimerkiksi erilaisten yritystoimintaa koskevien tukien hakuajat saattavat edelleen jatkua. Näiltäkin osin on tärkeää, että yrityksissä ollaan tilanteesta ajan tasalla.

Tähän osioon on koottu yleiskatsaus poikkeustilan nojalla annettuihin väliaikaislakeihin ja niiden voimassaoloon. Lisäohjeistusta erilaisiin koronaviruksen aiheuttamiin poikkeuksellisiin tilanteisiin löytyy mm. Helsingin seudun kauppakamarin verkkosivuilta.

Kauppakamareiden jäsenrytykset voi myös hakea lisäohjeistusta oman kauppakamarinsa neuvontapalveluista.

1.1 JULKISET TUET

Koronaviruksen seurauksena yritysten rahoitusaseman turvaamiseksi suunnattiin erilaisia julkisia toimia. Alkuvaiheessa tarjottiin laajennetusti Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämistukia, Finnveran takausvaltuuksia nostettiin ja kuntien yksityrittäjätuille osoitettiin valtionavustuksia. Näiden lisäksi säädettiin erilaisia väliaikaistukia, joiden voimassaoloaika on päättymässä ja joiltain osin päättynyt.

Väliaikaistuista säädettiin komission maaliskuussa antamien tilapäisten valtiontukipuitteiden nojalla. Puitetukiohjelman avulla mahdollistettiin valtiontukitoimenpiteet, joiden käyttöön otolla tuettiin koronan takia maksuvaikeuksissa olleita yrityksiä, sekä tukemaan yritystoiminnan jatkuvuutta, kehittämistä ja työllisyyttä.

Tukea voidaan myöntää mm. suorina avustuksina, takaisin maksettavina ennakkoina ja lainoina. Tuet, jotka on myönnetty tukiohjelman puitteissa, voidaan yhdistää de minimis (vähämerkityksellinen) -tukeen. Yritykset voivat saada de minimis -tukea 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana. Tuki tulee myöntää 31.12.2020 loppuun mennessä. Kaikki tukiohjelman puitteissa myönnettävät tuet raportoidaan komissiolle.

Yritysten yleisen kustannustuen myöntämisen kriteerejä tulee löyhentää

Keskuskauppakamari on esittänyt yritysten yleisen kustannustuen hakuajan jatkamista sekä tuen kriteerien löyhentämistä. Yritysten kustannustukeen varastusta rahoituksesta on käytetty vasta reilusti alle puolet. Tämä indikoi, että tuen kriteerit ovat olleet liian tiukat, sillä samanaikaisesti talous on supistunut jyrkästi, lomautukset ja irtisanomiset ovat lisääntyneet ja yritysten taloudelliset vaikeudet kasvaneet.

Hakuajan jatkamisen lisäksi Keskuskauppakamari on esittänyt, että tukeen oikeuttavaa yrityksen taloutta tarkastelevaa ajanjaksoa on pidennettävä ja että myönnettävän tuen määrästä ei tule vähentää innovaatio toimintaan myönnettyjä tukia, esimerkiksi Business Finlandin kautta saatua kehittämisrahoitusta. Lisäksi tuen soveltamisalaa on laajennettava lakiesityksen antamisen jälkeen tarkennettujen EU:n valtiontukisääntöjen sallimissa rajoissa.

YRITYSTEN VÄLIAIKAINEN KUSTANNUSTUKI

Yritysten väliaikainen kustannustuki oli suunnattu kaikkein eniten koronatilanteesta kärsineiden toimialojen yrityksille, joiden liikevaihto oli pudonnut merkittävästi ja joilla oli vaikeasti sopeutettavia kustannuksia. Kustannustukeen oikeutetuista toimialoista määrättiin erillisellä asetuksella.

Määräaika väliaikaisen kustannustuen hakemiselle päättyi 31.8.2020.

YRITYSTEN KEHITTÄMISAVUSTUS

Yritys voi edelleen hakea ELY-keskukselta kehittämisyavustusta koronavirus-epidemian aiheuttamaan markkina- ja tuotantohäiriötilanteeseen. Kehittämisyavustus voidaan myöntää tilanneanalyysin tekemiseen sekä kehittämistoimenpiteisiin. Avustuksen määrä tilanneanalyysin tekemiseen voi olla enintään 80 prosenttia avustuksen perusteena olevista menoista, kuitenkin enintään 10.000 euroa ja kehittämistoimenpiteisiin enintään 80 prosenttia avustuksen perusteena olevista menoista, kuitenkin enintään 100.000 euroa.

Yrityksen kehittämisyavustus on ELY-keskuksen myöntämä tuki, joka voidaan myöntää pienille, enintään viiden työntekijän yrityksille. Kehittämisyavustusta koskeva väliaikaisasetus on voimassa 31.12.2020 asti.

TILAPÄINEN TUTKIMUS-, KEHITYS- JA INNOVAATIOLAINA

Yli viiden hengen yritykset voivat edelleen hakea Business Finlandilta tilapäistä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiolainaa. Rahoitusta voivat hakea kansainvälisillä tai kotimarkkinoilla toimivat yritykset, jotka yritystoiminnan kehittämisen avulla pyrkivät löytämään uusia keinoja liiketoimintansa häiriötilanteen ratkaisemiseen ja kilpailukykyä säilyttämiseen koronakriisissä ja sen jälkeen.

TOIMINTATUKI YKSINYRITTÄJILLE

Kunnallisesti myönnettävä yksinyrittäjien toimintatuki käsittää 2000 euron kerta-korvauksen yritystoiminnasta aiheutuneisiin kustannuksiin koronavirustilanteessa. Tukea voidaan maksaa 16.3.–31.8.2020 aiheutuneisiin kustannuksiin.

Yksinyrittäjän toimintatukea voi hakea edelleen 30.9.2020 saakka. Tukea haetaan yrityksen kotikunnasta (yrityksen rekisteröidyn kotikunnan YTJ – Yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä).

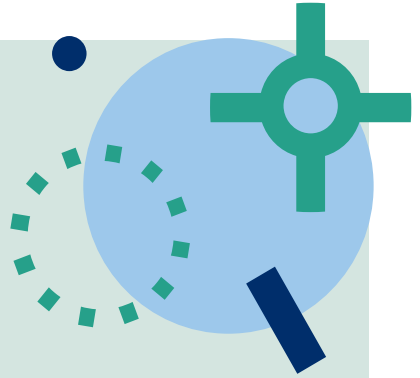
Mikäli yksinyrittäjä on saanut tukea Business Finlandilta tai ELY-keskukselta koronatilanteesta johtuen, yritys ei voi saada yksinyrittäjän toimintatukea. Sen sijaan toimintatukea voi hakea rinnakkain yrittäjille avatun tilapäisen työttömyystuen kanssa.

Lisäohjeita hausta ja tuen edellytyksistä voi tiedustella yrityksen kotikunnalta. Tuki on harkinnanvarainen.

RAVITSEMISYRITYSTEN UUELLEENTYÖLLISTÄMISEN TUKI JA TOIMINNAN RAJOITUSTEN HYVITTÄMINEN

Ravitsemisalaa koskeneen rajoitusveloitteen perusteella ravintolat suljettiin asiakkailta 4.4.–31.5.2020. Vaikka ravintolat ovat tämän jälkeen saaneet avata toimintansa asiakkaille, ravitsemisalaa koskevat toimintarajoitukset jatkuvat toistaiseksi tartuntalakiin perustuen. Tartuntalain ravitsemisalaa koskevat väliaikaiset muutokset ovat voimassa 31.10.2020 asti.

Ravitsemisalan yritykset voivat edelleen hakea uudelleentyöllistämisen tukea. Tuki on tarkoitettu työntekijöiden uudelleentyöllistämiseen koronaepidemian aiheuttamien poikkeusolojen alkamista vastaavalle tasolle. Uudelleentyöllistämisen tuen määrä on 1000

euroa kustakin työntekijästä, jolle tuen saaja on maksanut 31.5.2020 päättyneen rajoitusvelvoitteen päättymistä seuranneen kolmen kuukauden ajalta palkkaa vähintään 2500 euroa. Tukea myönnetään enimmillään siitä kokoaikaisia työntekijöitä vastaavasta määrästä, joka työskenteli yrityksessä ennen kriisin alkua. Tukea voidaan myöntää yritykselle enimmillään 800 henkilöstä.

Ravitsemisyritys voi hakea uudelleentyöllistämisen tukea yhden ker-
ran. Hakemus tuen saamiseksi tulee jättää KEHA-keskukselle viimeis-
tään 31.10.2020.

Hakemusaika toiminnan rajoitusten hyvittämiseksi myönnettävälle
yleiselle tuelle päättyi 31.8.2020.

VÄLIAIKAISET AVUSTUKSET MAASEUDUN, MAATALOUDEN ALKUTUOTANNON JA KALATALOUDEN YRITYKSILLE

Valtioneuvoston asetusten perusteella maaseudun, maatalouden
alkutuotannon ja kalatalouden yrityksille voidaan myöntää avustuksia
väliaikaisena valtiontukena.

Avustusta voi hakea yritykset, joiden taloudellinen tilanne on merkittä-
västi heikentynyt koronaepidemian takia, mutta yrityksellä on muu-
toin kannattavan liiketoiminnan edellytykset. Tarkemmat edellytykset
avustuskelpoiselle toiminnalle ja avustuksen kohteeksi hyväksyttävillä
menoille on määritelty asetuksissa.

Avustukset ovat harkinnanvaraisia ja ne myöntää paikallinen ELY-kes-
kus. Myönnettävän avustuksen enimmäismäärä on 10 000 euroa.
Avustuksen määrää harkitessa otetaan huomioon yrityksen muut
mahdolliset koronatilanteen vuoksi saamat avustukset.

Avustuksia koskevat säädökset ovat voimassa 31.12.2020 asti.

1.2. MAKSUKYKYÄ KOSKEVAT POIKKEUKSET

Koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi monien yritysten taloudellinen tilanne ja maksukyky heikentyi poikkeuksellisesti ja ennakoimattomasti. Tämä huomioiden säädettiin eräitä väliaikaisia lainmuutoksia, jotta yrityksen maksukyvyssä tapahtuneet poikkeukselliset muutokset voitaisiin ottaa joustavammin huomioon eri tilanteissa.

On selvää, että yritykset eivät ole vielä toipuneet koronaviruksen aiheuttamista taloudellisista seurauksista eikä yritystoiminnan haasteet ole päättyneet. Yrityksissä on kuitenkin syytä huomata, että poikkeusoloissa säädetyt maksukykyä koskeneet väliaikaiset joustot ovat päättymässä ja osin jo päättyneet.

LAKI VERONLISÄYKSESTÄ JA VIIVEKOROSTA ANNETUN LAIN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Lain nojalla viivästyskorkoa tai viivekorkoa alennettiin väliaikaisesti kolmella prosenttiyksiköllä seitsemästä prosentista neljään prosenttiin. Muutos koski 1.3.2020 tai sen jälkeen erääntyneitä veroja tai maksuja. Lain voimassaolo päättyi 31.8.2020.

JULKISOIKEUDELLISEN MAKSUN KOROLLINEN MAKSUAIKA

Valtion maksuperusteasetuksen väliaikaisen muutoksen myötä viranomaisen on voinut myöntää yli sadan euron suuruiselle julkisoikeudelliselle maksulle kolme kuukautta korotonta maksuaikaa. Muutoksen voimassaolo päättyi 31.8.2020.

LAKI ULOSOTTOKAAREN VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Lailla väliaikaisesti madallettiin ulosottokaaren säännöksiä, joissa säännellään ulosottomenettelyn keventämistä, rajoittamista tai täytäntöönpanon lykkäämistä koskevista edellytyksistä. Madallettuilla rajoituksilla pyrittiin siihen, ettei koronaepidemiasta johtuva väliaikai-

nen kyvyttömyys vastata velvoitteista johtaisi välittömästi maksuhäiriömerkintään. Lain voimassaolo päättyy 31.10.2020.

LAKI KONKURSSILAIN 2 LUVUN 3 §:N VÄLIAIKAISESTA MUUTTAMISESTA

Lainmuutos tiukensi väliaikaisesti edellytyksiä velallisen asettamiselle konkurssiin velkojan hakemuksesta. Muutos edesauttaa osaltaan yritysten mahdollisuutta selvitä koronatilanteessa. Velallista ei esimerkiksi oleteta maksukyvyttömäksi sillä perusteella, että tämä ei ole viikon kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja eräänynyttä saatavaa. Konkurssiin asettaminen estyy silloin, kun yrityksen vaikeudet selvitä velvoitteistaan ovat tuoreita ja johtuvat siten oletettavasti koronaepidemiasta. Niin ikään konkurssiuhkaisen maksukehotuksen käyttö perinnässä estyy näissä tilanteissa. Lain voimassaolo päättyy 31.10.2020.

1.3 TYÖLAINSAÄDÄNTÖ

Työmarkkinajärjestöt ja Suomen hallitus sopivat maaliskuussa 2020 koronakriisiä koskevista väliaikaisista muutoksista työlainsäädäntöön. Muutokset tulivat voimaan 1.4.2020 ja ne oli määrä olla voimassa 30.6.2020 asti. Muutosten voima-
saoloa on kuitenkin jatkettu 31.12.2020 asti.

Muutosten avulla on mahdollistettu nopeutettu lomautusprosessi. Yhteistoimintalain piirissä olevilla yrityksillä lomautus noudattaa vaiheittaista 5+5+5 päivän mallia ja alle 20 hengenyrityksissä lomautus on mahdollista viisi päivää ennen lomautuksen alkua tapahtuvalla ilmoituksella. Myös eräisiin muihin lomautusten ja työsuhteen purkamisen edellytyksiin on säädetty väliaikaista joustoa. Vastaavasti takaisinottovelvollisuutta pidennettiin väliaikaisesti.

YHTEISTOIMINTALAKIA JA TYÖSOPIMUSLAKIA KOSKEVAT POIKKEUKSET

Osana koronaepidemiaa koskevia poikkeuslakeja säädettiin väliaikaisista muutoksista työsopimuslakiin, erityisopimuslakiin ja yhteistoimintalakiin. Väliaikaislaissa säädettiin mm. seuraavia poikkeuksia

- lomautusta edeltävä aika lomautusilmoitukselle lyhennettiin 14 päivästä viiteen päivään
- lomautusta koskevien yt-neuvottelujen kesto lyhennettiin viiteen päivään
- määräaikaisen työsuhteen lomautuksen edellytykset määriteltiin samoiksi kuin toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa
- työsopimuksen purkaminen tehtiin mahdolliseksi myös taloudellisilla ja tuotannollisilla perusteilla
- takaisinottovelvollisuutta pidennettiin yhdeksään kuukauteen väliaikaisten säännösten voimassaoloaikana tapahtuneessa irtisanomisessa

Yritysten on syytä muistaa, että muutokset koskevat vain työlainsäädäntöä. Jos työnantajaa sitovassa työehtosopimuksessa on laista poikkeavia määräyksiä, lain sijaan tulee noudattaa jatkossakin työehtosopimuksen määräyksiä.

TYÖNANTAJAN TYÖELÄKEMAKSUJEN TILAPÄINEN ALENTAMINEN

Työnantajan työeläkemaksuja alennettiin koronaepidemian aiheuttaman vaikean taloustilanteen vuoksi väliaikaisesti 2,6 prosenttiyksiköllä. Maksunalennus on voimassa 1.5 – 31.12.2020.

Säädetyt lain perusteella työeläkemaksuja tullaan vastaavasti korottamaan vuosille 2022–2025.

ANSIOTUKI KORONAVIRUSEPIDEMIAN VUOKSI PALKKATTA TYÖSTÄ POISSA OLEVALLE

Koronan aiheuttamien palkattomien poissaolojen seurauksena säädettiin väliaikaisesta ansiotuesta. Ansiotuen tarkoitus oli korvata osa palkattomien poissaolojen aiheuttamista ansionmenetyksistä. Ansiotukea maksettiin työntekijälle, joka on lasta hoitaakseen kotona estääkseen koronavirusepidemian leviämistä. Ansionmenetystä korvattiin myös, kun ulkomailta Suomeen saapuva on ohjattu karanteeniin vastaaviin olosuhteisiin ja hän joutuu olemaan palkatta työstä poissa. Tuki maksetaan ansionmenetyksestä kärsineelle työntekijälle.

Yrityksissä voidaan noudattaa työpaikkakohtaisesti erilaisia työsuojelulain tai työehtosopimuksen mukaisia käytäntöjä koronasta aiheutuvien poissaolojen osalta. Menettelyjä soveltaessa voi olla hyvä huomioida, että ansiotukea koskeva lain voimassaolo päättyi 31.8.2020.

1.4 YHTIÖ- JA YRITYSKAUPPALAINSÄÄDÄNTÖ

YHTIÖ- JA VUOSIKOKOUSTEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVIA HELPO- TUKSIA JATKETAAN

Koronaviruspandemian johdosta keväällä 2020 säädetyllä määräaikaisella lailla (290/2020) mahdollistettiin se, että pörssi- ja First North -listayhtiöt pystyivät järjestämään yhtiökokouksensa kokonaan etäosallistumiseen perustuen. Vastavasti osuuskunnille, yhdistyksille ja eräille rahoitusalan yrityksille sallittiin etäosallistuminen ja asiamiehen käyttö yhtiö- tai vuosikokouksissaan. Lisäksi kokousten järjestämisen määräaikoja helpotettiin. Määräaikojen helpotus koski myös listaamattomia osakeyhtiöitä. Määräaikainen laki on voimassa 30.9.2020 asti.

Oikeusministeriö valmistelee nyt näiden yhtiö- ja vuosikokouksien järjestämistä ja kokoukseen osallistumista helpottavien poikkeussäännösten voimassaolon jatkamista kesäkuun 2021 loppuun asti. Lakiin ei kuitenkaan ehdoteta enää mahdollisuutta poiketa kokousten pitämisen määräajoista.

Listaaamattoman osakeyhtiön hallitus voi osakeyhtiölain mukaan päättää sallia etäosallistumisen fyysisesti järjestettävään yhtiökokoukseen, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Kokousmenettelyä koskevat osakeyhtiölain muotovaatimukset voidaan sivuuttaa myös kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella, jolloin kokous on mahdollista järjestää kokonaan etäosallistumisena. Osakeyhtiölaissa ei säädetä yhtiön hallituksen kokousten pitotavasta. Hallituksen kokoukset voi siten pitää myös kokonaan etäosallistumiseen perustuen.

Oikeusministeriö valmistelee poikkeus-
säännösten voimassaolon jatkamista

YRITYSKAUPPOJEN KÄSITTELYAJAN POIKKEUS

Eduskunnalla on käsiteltävänä kilpailulain väliaikainen muutos, jossa yrityskauppojen toisen vaiheen käsittelyaikaa pidennettäisiin Kilpailu- ja kuluttajavirastossa (KKV) nykyisestä 69 työpäivästä 92 työpäivään. Väliaikaisella muutoksella pyrittäisiin varmistamaan, että KKV pystyy käsittelemään jatkoselvityksiä vaativat yrityskaupat asianmukaisesti ja määräajassa. Ehdotettu muutos ei koske ensimmäisen vaiheen käsittelyä.

Laki tulisi koskemaan 2.7.2020 jälkeen ilmoitettuja yrityskauppoja ja olisi voimassa 31.10.2020 asti.

2. MUUT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET

VÄÄRINKÄYTÖSTEN ILMOITUSKANAVA TULEE OSAKSI YRITYSTEN RISKIEN HALLINTAA

Viime vuonna voimaantullut EU-direktiivi velvoittaa, että kaikilla yli 50 hengen yrityksillä ja organisaatioilla on oltava ensi vuoden loppuun mennessä ilmoituskanava, jonka kautta voi kertoa niiden toiminnassa havaitsemistaan epäkohdista ja rikkeistä. Direktiivin toimeenpaneva kansallinen lainsäädäntö on valmistelussa.

Direktiivissä tarkoitetut ilmoitusten tekijät voivat olla esimerkiksi yrityksen omia työntekijöitä, sidosryhmiä tai asiakkaita, riippuen yrityksen omista käytänteistä. Ilmoituskanava auttaa yritystä havaitsemaan sen toiminnan piirissä tapahtuneet väärinkäytökset ajoissa ja puuttumaan vääriin toimintatapoihin. Näin se toimii johdon työkaluna riskien- ja maineenhallinnassa.

Yrityksen sisäisen ilmoituskanavan on suojattava ilmoittajan henkilöllisyys ja estettävä muiden kuin valtuutettujen henkilöiden pääsy tietoihin

Yritysten sisäisesti tarjoama ilmoituskanava on ensisijainen väylä väärinkäytöksistä ilmoittamiselle. Yrityksen sisäisen ilmoituskanavan on suojattava ilmoittajan henkilöllisyys ja estettävä muiden kuin valtuutettujen henkilöiden pääsy tietoihin. Ilmoituksia on myös käsiteltävä sääntelyn mukaisten aikarajojen puitteissa.

Jos sisäistä ilmoituskanavaa ei ole perustettu tai ilmoituksen perusteella ei ole ryhdytty toimenpiteisiin, on väärinkäytöksestä mahdollista ilmoittaa viranomaiselle. Jos tämäkään ei saa aikaan toimenpiteitä, voidaan väärinkäytökset julkaista mediassa. Tämänkin vuoksi sisäisen ilmoituskanavan tarjoaminen on nähtävä osana yrityksen riskien hallintaa ja vastuullisuutta.

KESKUSKAUPPAKAMARI TARJOAA YRITYKSILLE ILMOITUSKANAVAN

Yritysten auttaminen vastuullisuuden edistämiseksi on meille tärkeää. Kaikilla direktiivin velvoittamilla yrityksillä ei ole resursseja avata omaa sisäistä ilmoituskanavaa. Tästä syystä Keskuskauppakamari tarjoaa yrityksille palveluna Ilmoituskanavan, jonka yritys voi ottaa käyttöönsä vaikka heti.

Samalla yritys pääsee ripeästi muuttamaan suuntaa ja viestimään siitä myös ulospäin. Ottamalla käyttöönsä Ilmoituskanavan, yritys voi osoittaa toimivansa paitsi direktiivin mukaisesti myös vastuullisesti. Se voi lisäksi antaa arvokasta tietoa liiketoiminnan tueksi, mikä tuottaa aina myös kilpailuetua.

Direktiivin tarkoituksena on varmistaa, että ilmoituksentekijä saa riittävästi suojaa ilmoittaessaan väärinkäytöksistä. Keskeistä sisäisen ilmoituskanavan järjestämisessä on riittävä yksityisyyden suojaaminen.

Me Keskuskauppakamarissa noudatamme alan parhaita käytänteitä varmistaaksemme palvelun turvallisuuden. Ilmoituskanavan kautta annettujen ilmoitusten käsittelijät ovat aina yrityksen valtuuttamia henkilöitä, jotka hallinnoivat ilmoituksia direktiivin vaatimusten mukaisesti. Ilmoituksen jättämisen jälkeen palvelussa voi ilmoituksen jättäjä ja käsittelijä kommunikoida keskenään viestitoiminnon avulla.

Vastaamme palvelun ylläpidosta, tietoturvasta ja kanavan asetuksista sekä uusien käsittelijöiden lisäämisestä kanavalle yrityksen ohjeiden mukaisesti. Emme näe jätettyjä ilmoituksia tai ilmoitusten käsittelyä yrityksessä. Palvelun tietoturva- ja tietosuojatarkistukset noudattavat direktiivin vaatimuksia ja varmistavat ilmoitusten tekijöiden anonymiteetin. Käytämme esimerkiksi tietoturva-auditointeja koko palveluun.

Ota meihin yhteyttä ja ole vastuullisuuden suunnannäyttäjä!

Lisätietoja: ilmoituskanava.fi

3. EU:SSA TAPAHTUU

EU:N JA YHDYSVALTAIN VÄLINEN NS. PRIVACY SHIELD -JÄRJESTELMÄ TODETTU RIITTÄMÄTTÖMÄKSI

EU-tuomioistuin on päättänyt 16.7.2020 antamallaan ratkaisulla, että Yhdysvaltain ja EU:n välillä solmittu Privacy Shield -järjestelmä ei täytä EU:n tietosuojalainsäädännön vaatimuksia. Samassa yhteydessä EU-tuomioistuin vahvisti, että tietojen siirto niin sanottujen mallisopimuslausekkeiden perusteella on lähtökohtaisesti sallittua. Tuomioistuinratkaisu on merkittävä EU:n tietosuoja-asetuksen (GDPR) soveltamisen kannalta. Sillä on toisaalta välittömiä vaikutuksia yritysten henkilötietojen käsittelyyn ja erityisesti tietojen siirtoon yhdysvaltalaisten organisaatioiden kanssa.

MIKÄ ON PRIVACY SHIELD?

Privacy Shield on vuodesta 2016 voimassa ollut EU:n ja Yhdysvaltojen välinen sopimus, jossa määritellään menettelyt sille, miten ja millä ehdoin EU:ssa toimivat tahot voivat siirtää henkilötietoja Yhdysvaltoihin.

EU:n tietosuoja-asetuksessa säädetään, että henkilötietoja voidaan lähtökohtaisesti siirtää EU:n ulkopuolelle vain, jos kyseinen kolmas maa varmistaa näiden tietojen osalta riittävän tietosuojan tason. Asetuksessa todetaan niin ikään, että Euroopan komissio voi päätöksellään todeta, että kolmas maa täyttää kansallisen lainsäädäntönsä tai kansainvälisten sitoumustensa vuoksi riittävän tietosuojan tason.

Euroopan komissio oli aiemmin v. 2016 antamassaan päätöksessään linjannut, että Privacy Shield-sopimuksen mukainen tietojenvaihto täyttäisi riittävän tietosuojan, mutta EU-tuomioistuimen nyt heinäkuussa antama ratkaisu kumosi tämän päätöksen tietosuoja-asetuksen vastaisena. EU-tuomioistuimen mukaan Privacy Shield-sopimus ei pysty riittävällä tasolla turvaamaan, etteikö esimerkiksi yhdysvaltalaisille palvelimille varastoidut henkilötiedot päätyisi tiedustelupalveluiden tai muiden kolmansien osapuolten käyttöön.

Privacy Shield –järjestelyn ei voida katsoa enää täyttävän tietosuoja-asetuksen vaatimuksia

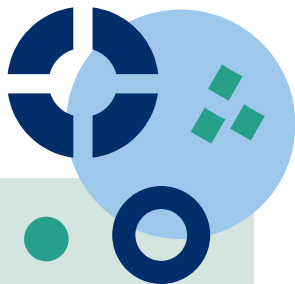
MITÄ RATKAISUSTA SEURAA?

Koska Privacy Shield –järjestelyn ei voida katsoa enää täyttävän tietosuoja-asetuksen vaatimuksia, EU jäsenvaltioon sijoittuneet toimijat voivat jatkossa siirtää henkilötietoja Yhdysvaltoihin vain, jos se on toteuttanut tietosuoja-asetuksessa määritellyt asianmukaiset suojoitoimet.

EU-tuomioistuinin ratkaisun seurauksena yrityksen tulee tarkistaa, mihin maihin yrityksessä käsiteltäviä henkilötietoja siirretään, mitä palveluntarjoajia tietojen siirtoon ja säilytykseen käytetään ja minkälaisia sopimusehtoja palveluntarjoajien kanssa sovelletaan. Jos on mahdollista, että henkilötietoja siirretään Yhdysvaltoihin, yrityksen on syytä varmistaa, miten uutta Privacy Shield –järjestelyä koskeva ratkaisu on otettu huomioon ja edellyttääkö uusi päätös sopimusten tai muiden menettelyiden tarkistamista tai muuttamista.

Yhtenä tietosuoja-asetuksessa sallittuna vaihtoehtona on mallisopimusten eli ns. Standard Contractual Clauses (eli SCC)-lausekkeiden käyttö kaikessa tiedonsiirrossa Yhdysvaltoihin. Mallisopimuslausekkeisiin turvautuessaan yrityksen tulee kuitenkin myös arvioida tapauskohtaisesti, täyttävätkö käytetyt menettelyt ja suojoitoimenpiteet tietosuoja-asetuksessa säädetty vaatimukset.

Tuomioistuimen päätös ei siten estä olemassa olevien SCC-lausekkeiden käyttöä tai tee niitä pätemättömiksi. Ottaen kuitenkin huomioon, että EU-tuomioistuimen päätöksessä suojoitoimenpiteiden riittämättömyys liittyi yleisemmin Yhdysvaltojen hallinnon pääsyyn siirrettyihin tietoihin, ratkaisulla tulee todennäköisesti olemaan jatkossa vaikutuksia kaikkiin vakiomuotoisiin sopimuksiin, joilla tietoja siirretään Yhdysvaltoihin.

1 KORONAEPIDEMIAAN LIITTYVÄT LAINSÄÄDÄNTÖMUUTOKSET

- Koronaviruksen seurauksena säädettiin väliaikaislainsäädäntöä, joilla pyrittiin tukemaan elinkeinotoiminnan jatkuvuutta.
- Yrityksille suunnattiin erilaisia väliaikaisia tukia, joista osa on edelleen voimassa ja haettavissa.

2 VÄÄRINKÄYTÖSTEN ILMOITUSKANAVA TULEE OSAKSI YRITYSTEN RISKIEN HALLINTAA

- Kaikilla yli 50 hengen yrityksillä on oltava ensi vuoden loppuun mennessä käytössään ilmoituskanava, jonne voi ilmoittaa niiden toiminnassa havaituista väärinkäytöksistä.
- Keskuskauppakamari tarjoaa yrityksille palveluna sisäistä ilmoituskanavaa (ilmoituskanava.fi)

3 EU:N JA YHDYSVALTAIN VÄLINEN NS. PRIVACY SHIELD -JÄRJESTELMÄ TODETTU RIITTÄMÄTTÖMÄKSI

- EU-tuomioistuin on päättänyt 16.7.2020 antamallaan ratkaisulla, että Yhdysvaltain ja EU:n välillä solmittu Privacy Shield -järjestelmä ei täytä EU:n tietosuojalainsäädännön vaatimuksia.
- Ratkaisun seurauksena EU jäsenvaltioon sijoittuneet toimijat voivat jatkossa siirtää henkilötietoja Yhdysvaltoihin vain, jos se on toteuttanut tietosuoja-asetuksessa määritellyt asianmukaiset suojatoimet.

Lisätietoa:

Antti Turunen
Lakimies

antti.turunen@chamber.fi

KESKUS- KAUPPAMARI

Keskuskauppamari, World Trade Center Helsinki,
PL 1000, Aleksanterinkatu 17, 00100 Helsinki | puh. 09 4242 6200
keskuskauppamari@chamber.fi | @K3FIN
kauppamari.fi